

FELLES HØYRINGSSVAR

Minimumskrav til nullutsleppsløysingar og biogass ved offentlege bygge- og anleggsarbeid

Frå Norsk Bioenergiforening (Nobio) og Norsk Fjernvarme og Overskuddsenergi

Til: Klima- og miljødepartementet

Sak: Forslag til forskrift om minimumskrav ved offentlege anskaffingar av bygge- og anleggsarbeid

Innleiing

Norsk Bioenergiforening (Nobio) er interesseforeininga for den norske bioenerginæringa og representerer aktørar i heile verdikjeda for varme, kraft og drivstoff. Norsk Fjernvarme og Overskuddsenergi er interesse- og bransjeorganisasjonen for selskap, kommunar, leverandørar og andre aktørar innan fjernvarme, fjernkjøling og utnytting av overskotsenergi.

Foreiningane støttar målet om lågare utslepp, mindre lokal luftforureining og meir energieffektiv drift på offentlege bygge- og anleggsplassar. Offentlege anskaffingar kan gi føreseieleg etterspurnad og bidra til at fleire utsleppsfrie og fornybare løysingar blir tekne i bruk.

Forskriftsframlegget er likevel for einsidig innretta mot maskiner og framdrift. Varme, tørking og herding kan utgjera ein vesentleg del av både energibruken og effektbehovet i eit byggeprosjekt. Desse prosessane må derfor behandlast tydelegare i forskrifta og i rettleiinga.

Samandrag av våre tilrådingar

- Vi støttar ei føreseieleg opptrapping av minimumskrava og det høgare ambisjonsnivået, føresett at biogass og andre relevante løysingar får ei reell rolle og at krava blir praktiserte føreseieleg i heile landet.
- Energi til byggvarme, byggtørk og herding må målast og rapporterast særskilt etter §§ 4 og 9, sjølv om energien ikkje inngår i prosentkravet etter § 5.
- Oppdragsgivar skal, ikkje berre bør, kartleggja tilgjengeleg energi, varme og effekt før konkurransen blir kunngjort.
- Kartlegginga må omfatta tidleg tilkopling til fjernvarme og nærvarme, bruk av permanent energisentral i byggeperioden, mobile vassborne varmeløysingar, bioenergi, biogass, overskotsvarme og varmepumper.
- Dokumentert berekraftig biogass bør telja 1:1 ved oppfyljing av minimumskravet, slik at biogass blir ei reell oppfyllingsmoglegheit, særleg der nettkapasiteten eller tilgangen på elektriske maskiner er avgrensa.
- Berekraftige flytande biobrensler bør kunna nyttast som ei dokumentert overgangs- eller reserveløysing der nullutsleppsteknologi og biogass ikkje er tilgjengeleg, framfor at prosjektet fell heilt inn under eit unntak.

1. Overordna vurdering og ambisjonsnivå

Vi støttar at det blir innført eit nasjonalt minimumsnivå med ei føreseieleg opptrapping fram mot 2030. Eit nasjonalt krav vil gi meir einsarta konkurransevilkår og redusera risikoen for at leverandørane møter svært ulike krav frå ulike offentlege oppdragsgivarar.

Vi støttar det høgare skisserte ambisjonsnivået, med 10 prosent ved innføring og opptrapping til 40 prosent i 2030. Dette føreset at biogass kan bidra reelt til oppfyllinga, at energiinfrastrukturen blir kartlagd tidleg, og at unntaka blir praktiserte transparent og ikkje meir omfattande enn nødvendig.

Opptrappinga bør evaluerast før 2029. Evalueringa må omfatta geografisk tilgang på teknologi og energiberarar, nettkapasitet, kostnadsutvikling, bruk av unntak og verknader for små og mellomstore leverandørar.

2. Varme må få ein tydeleg plass

Høyringsnotatet held energi til oppvarming på byggeplassar utanfor minimumskravet fordi bruk av mineralolje og fossil gass til byggvarme i hovudsak er regulert gjennom ei eiga forskrift. Dette er ikkje tilstrekkeleg grunn til å halda varme utanfor måling, rapportering og energiplanlegging.

Det eksisterande fyringsforbodet regulerer bestemte fossile energiberarar. Det sikrar ikkje i seg sjølv energieffektiv drift, redusert effektbehov eller ei systematisk vurdering av tilgjengelege fornybare varmeløysingar. Forbodet mot fossil gass til herding av plasstøypet betong og fasadeoppvarming gjeld dessutan først frå 1. juli 2027.

Forskriftsutkastet skaper òg uklarheit mellom § 3, der varmeaggregat er definert som stasjonært utstyr, § 4, der energibruk i stasjonært utstyr skal målast, og § 5, der energi til oppvarming på byggeplassar er unnateke. Det må presiserast kva som gjeld for byggvarme, oppvarming av brakker, tørking, herding, frostsikring og mellombels oppvarming på anleggsområde.

Fjernvarme, nærvarme og mobile vassborne varmesystem kan levera store energimengder utan å leggja det same effektbehovet på straumnettet som direkte elektrisk oppvarming. Slike løysingar kan frigjera nettkapasitet til elektriske maskiner og transport. Bioenergi og andre lagringsdyktige energiberarar kan i tillegg gi fleksibilitet og lokal energiberedskap.

3. Krav om varme- og effektplan

Siste ledd i § 5 seier at oppdragsgivar «bør» kartleggja tilgjengeleg energi og effekt. Ei bør-føresegn er svak i ei forskrift og gir ikkje oppdragsgivaren ei tydeleg og bindande plikt. Kartlegginga er ein føresetnad for realistiske krav og for at aktuelle løysingar blir vurderte før konkurransen. Føresegna bør derfor endrast frå «bør» til «skal». Kartlegginga må omfatta både elektrisk og termisk infrastruktur.

For prosjekt med eit vesentleg varmebehov bør konkurransegrunnlaget byggja på ein enkel varme- og effektplan. Planen bør minst omtala venta varme- og effektbehov gjennom byggeperioden, tiltak som reduserer varmebehovet, tilgjengelege energiberarar og varmekjelder, og mogleg bruk av permanent infrastruktur i byggefasen.

Tidleg dialog med fjernvarme- og nærvarmeleverandørar kan gjera det mogleg å etablera eller ta i bruk varmeinfrastruktur tidlegare. Dette kan redusera mellombelse investeringar, utslepp og effektbelastning, og samstundes gi permanent verdi etter at byggeperioden er avslutta.

4. Måling og rapportering av varme

Energi til oppvarming, tørking og herding bør rapporterast som ein eigen kategori. Det vil gi oppdragsgivarane betre kontraktsoppfølging og gi DFØ og styresmaktene eit nødvendig kunnskapsgrunnlag om samla energibruk og effektbehov på bygge- og anleggs plassar.

Rapporteringa bør skilja mellom energiberar, tilført energi og, der det er praktisk mogleg, levert nyttig varme. Eit slikt skilje er nødvendig for å samanlikna varmeløysingar med ulik verknadsgrad. Krava må utformast enkelt og byggja på data som leverandørane normalt kan dokumentera.

5. Biogass må få reell uttelling

Vi støttar at biogass kan nyttast til å oppfylle minimumskrava. Biogass er ei moden og fornybar løysing som kan gi raske utsleppsreduksjonar, særleg for maskiner og bruksområde der elektrifisering er krevjande eller føreset omfattande nett-, lade- og energiinfrastruktur. Biogass kan dermed gi større energifleksibilitet og redusera behovet for ny nettkapasitet og mellombelse kraftløysingar på bygge- og anleggsplassen.

Etter forskriftsframlegget skal energibruk frå biogass multipliserast med ein faktor på 0,45. Faktoren er basert på skilnaden i verknadsgrad mellom elektriske motorar og gassmotorar. Vi ser behovet for å ta omsyn til energieffektivitet, men meiner at motorverknadsgrad åleine gir eit for snevert grunnlag for korleis ei fornybar løysing skal telja. Berekninga fangar ikkje opp dokumentert klimaeffekt gjennom verdikjeda eller systemverknader som nettkapasitet, effektbehov og behov for ladeinfrastruktur.

Konsekvensen blir særleg tydeleg når minimumskravet blir trappa opp. Med ein faktor på 0,45 må biogass utgjera om lag 89 prosent av den samla energibruken for å oppfylle eit minimumskrav på 40 prosent dersom kravet skal oppfyllast med biogass åleine. Biogass blir dermed ikkje ei likeverdig oppfyllingsmoglegheit, men ei løysing som i praksis krev at nesten heile energibruken blir lagd om.

Vi tilrår derfor at dokumentert berekraftig biogass tel 1:1 ved oppfylling av minimumskravet. Dersom departementet ønskjer å korrigera for skilnader mellom teknologiar, bør dette byggja på ein transparent og teknologinøytral metode. Rettleiinga må samtidig klargjera dokumentasjonskrava og opna for etablerte massebalanse- og sporbarheitssystem, slik at krava blir føreseielege og praktisk gjennomførbare.

6. Berekraftige flytande biobrensler

Vi har forståing for at forskrifta primært skal driva fram nullutsleppsløysingar og biogass. Samstundes kan berekraftige flytande biobrensler gi umiddelbare utsleppsreduksjonar i maskiner og varmeutstyr som ikkje kan elektrifiserast innanfor tids- og kostnadsramma for det enkelte prosjekt.

Der føresetnadene for nullutslepp eller biogass ikkje er til stades, bør oppdragsgivar kunna stilla krav om dokumentert berekraftig, fortrinnsvis avansert, flytande biobrensel som overgangs- eller reserveløysing. Dette er betre enn at energibruken blir fossil eller at prosjektet blir unnateke frå miljøkrav utan eit alternativt utsleppskrav.

7. Framlegg til endringar i forskriftsteksten

§ 3 Definisjonar

Det bør takast inn ein definisjon av byggvarme som harmonerer med forskrifta om forbod mot bruk av mineralolje til oppvarming av bygningar og fossil gass til byggvarme. Definisjonen bør klargjera grensa mot oppvarming på anleggsområde og omfatta tørking, herding og frostsikring.

§ 4 Måling og rapportering av energibruk

Vi foreslår følgjande tillegg:

«Energi brukt til mellombels oppvarming, tørking og herding skal målast og rapporterast særskilt, fordelt på energiberar og energimengde. Der det er praktisk mogleg, skal òg levert nyttig varme rapporterast.»

§ 5 Krav om nullutsleppsløysingar og biogass

Føresegna om berekningsfaktor for biogass bør endrast slik at dokumentert berekraftig biogass tel fullt ut:

«Biogass kan også nyttast til å oppfylle krava i første og andre ledd. Dokumentert berekraftig biogass skal telja fullt ut ved berekninga av oppfyling av kravet.»

Siste ledd bør endrast frå ei bør-føresegn til ei skal-føresegn:

«Oppdragsgivar skal før kunngjering kartleggja tilgjengeleg energi, varme og effekt og opplysa om dette i konkurransegrunnlaget. Kartlegginga skal omfatta relevant elektrisk og termisk infrastruktur, medrekna mogleg tilkopling til fjernvarme og nærvarme, bruk av permanent energisentral, overskotsvarme og lokale fornybare energikjelder.»

Det bør i tillegg takast inn ei eiga føresegn om varme:

«For kontraktar med vesentleg behov for mellombels oppvarming, tørking eller herding skal oppdragsgivar stilla eigna krav som fremjar redusert energibruk, låge klimagassutslepp og effektiv bruk av tilgjengeleg energi og effekt.»

Avslutning

Nobio og Norsk Fjernvarme støttar at offentleg sektor går føre i omstillinga av bygge- og anleggssektoren. For at forskrifta skal gi best mogleg klima- og systemeffekt, må ho sjå maskiner, varme, energi og effekt i samanheng.

Vi ber derfor departementet sikra særskild måling og rapportering av varme, gjera energi- og effektkartlegging obligatorisk, la dokumentert berekraftig biogass telja 1:1 og leggja til rette for reell bruk av fjernvarme, nærvarme, bioenergi, biogass og overskotsvarme. Dette vil styrkja både utsleppsreduksjonane, energifleksibiliteten og marknadsutviklinga i heile landet.

På vegne av

Norsk bioenergiforening

Norsk fjernvarme og overskuddsenergi

Katharina Månum

Katharina Månum

Arbeidande styreleiar

Oda Therese Gipling

[Oda Therese Gipling \(Aug 18, 2026 09:26:53 GMT+2\)](#)

Oda Therese Gipling

Dagleg leiar

Felles høyringssvar om minimumskrav til offentlege bygge- og anleggsplassar

Final Audit Report

2026-08-18

Created:	2026-08-18
By:	Katharina Månum (Km@hbio.no)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAFotsfuRbPoXuE65IL7Zqa6UYhTXsWrRq

"Felles høyringssvar om minimumskrav til offentlege bygge- og anleggsplassar" History

- Document created by Katharina Månum (Km@hbio.no)
2026-08-18 - 7:20:13 AM GMT
- Document emailed to Oda Therese Gipling (oda@fjernvarme.no) for signature
2026-08-18 - 7:20:18 AM GMT
- Document emailed to Katharina Månum (Km@hbio.no) for signature
2026-08-18 - 7:20:18 AM GMT
- Email viewed by Katharina Månum (Km@hbio.no)
2026-08-18 - 7:20:59 AM GMT
- Document e-signed by Katharina Månum (Km@hbio.no)
Signature Date: 2026-08-18 - 7:21:12 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: IMAGE
- Email viewed by Oda Therese Gipling (oda@fjernvarme.no)
2026-08-18 - 7:26:27 AM GMT
- Document e-signed by Oda Therese Gipling (oda@fjernvarme.no)
Signature Date: 2026-08-18 - 7:26:53 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE
- Agreement completed.
2026-08-18 - 7:26:53 AM GMT